

**УКРАЇНЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗБРОЙНИХ СИЛ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради Української військово-
медичної академії
від 28 серпня 2020 р. протокол № 7

Голова вченої ради
д.м.н., професор

Валерій Савицький

**ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я
підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії**

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 222 Медицина

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Форма навчання: очна (денна)

Тривалість навчання: 3 кредити (90 годин)

Шифр 1.1.17

Ухвалено на засіданні Методичної ради

Української військово-медичної академії

Протокол від "28" 08 2020 року, № 8

Київ - 2020

Розроблено та внесено: кафедра організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

Розробники програми:

БАДЮК Михайло Іванович, доктор медичних наук, професор, начальник кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

КОЗАЧОК Володимир Юліанович, кандидат медичних наук, доцент, заступник начальника кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

БІБІК Тарас Антонович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

ПІВНИНИК Володимир Миколайович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

СОЛЯРИК Валерій Володимирович, кандидат медичних наук, доцент, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

СЕРЕДА Ірина Костянтинівна, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

МИКИТА Оксана Олександрівна, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

РУДИНСЬКА Софія Михайлівна, кандидат медичних наук, старший викладач кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри № 8
“27” 08 2020 р.

ДОПОВНЕНО ТА СКОРЕКТОВАНО

Протокол засідання кафедри № ____
“ ____ ” _____ 20 ____ р.

Начальник кафедри організації
медичного забезпечення збройних сил
доктор медичних наук, професор

“27” 08 2020 року

 Михайло БАДЮК

Програма вводиться в дію з “01” 09 2020 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Основи організації і управління охороною здоров'я” є вибірковою дисципліною, складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії (PhD).

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 222 Медицина

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти доктор філософії

Форма навчання: очна (денна)

Тривалість навчання: 3 кредити (90 годин)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фактори та умови соціального середовища, що впливають на здоров'я людини, організація і управління охороною здоров'я військовослужбовців та громадян України.

Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна “Основи організації і управління охороною здоров'я”, як вибіркова дисципліна викладається на другому році навчання.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Обсяг навчального навантаження слухачів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються слухачам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Основними видами навчальних занять із організації і управління охороною здоров'я, згідно навчального плану, є лекції, семінарські, практичні заняття та самостійна робота слухачів з тематики програми навчальної дисципліни.

Інтернет-адреса постійного розміщення освітньо-наукової програми – офіційний сайт УВМА (http://uvma.mil.gov.ua/files/ONP_222_medycyna_2020rev.pdf).

1. Загальна мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи організації і управління охороною здоров'я» є підготовка фахівців найвищої кваліфікації з медицини для потреб науки та сфери вищої освіти для Збройних Сил України.

2. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність у галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики

Програмні компетентності (загальні)

Здатність до абстрактного мислення, синтезу, аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань;

Здатність до проектування і здійснення комплексних досліджень, на основі системного наукового світогляду з використанням основних універсальних методологічних принципів та знань в області історії і філософії науки;

Здатність до ефективної професійної взаємодії;

Здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей;

Здатність планувати та вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку;

Здатність навчатися, мати сучасний рівень навчання;

Здатність працювати автономно;

Здатність бути критичним і самокритичним;

Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

Програмні компетентності (професійні)

Здатність виконувати оригінальні дослідження в медицині стосовно різних груп населення та досягати наукових результатів, що створюють нові знання, із звертанням особливої уваги до актуальних задач/проблем та використанням новітніх наукових методів.

Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в Україні та у світі в цілому;

Здатність відокремлювати структурні елементи, що складають теоретичну та емпіричну основу системи знань зі спеціальності «Медицина»;

Здатність до організації медичного забезпечення залежно від вікових, гендерних, медико-соціальних особливостей пацієнтів;

Здатність на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню здійснювати систему санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

щодо: організації раціонального харчування, водопостачання; первинної профілактики захворювань і травм; пропаганди здорового способу життя.

Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в Україні та у світі в цілому

3. Програмні результати навчання

Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення

Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

Використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.

Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

4. Зміст навчальної дисципліни

На засвоєння навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни “Основи організації і управління охороною здоров'я” (вибіркова)

Номери та найменування розділів і тем	Всього годин	З них		Під керівництвом викладача				Звітність
		ПКВ	СР	Л	С	ПЗ	СЗК	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	29	24	5	10	14	0	0	
Тема 1. Соціальна медицина та охорона здоров'я як наука	4	4		2	2			
Тема 2. Здоров'я як системна категорія – сутність, зміст і визначення .	3	2	1		2			
Тема 3. Демографічні проблеми України як інтегральний показник стану громадського здоров'я.	5	4	1	2	2			
Тема 4. Професійне здоров'я військовослужбовців як основа бойової готовності Збройних Сил України.	5	4	1	2	2			
Тема 5. Основи законодавства України про охорону здоров'я	2	2			2			
Тема 6. Страхова медицина – ринкова модель організації охорони здоров'я	5	4	1	2	2			
Тема 7. Загальна практика – сімейна медицина і її роль в реформуванні охорони здоров'я	5	4	1	2	2			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	25	22	3	6	14	2	0	
Тема 8. Роль керівника в організації охорони здоров'я	3	2	1		2			
Тема 9. Заохочення персоналу.	2	2			2			
Тема 10. Лідерство – основні положення для осмислення і застосування на практиці	4	4		2	2			
Тема 11. Урегулювання конфліктів та ведення переговорів	6	6		2	2	2		
Тема 12. Керівництво групами та бригадами.	3	2	1		2			
Тема 13. Планування роботи	5	4	1	2	2			
Тема 14. Виробнича діяльність організації: управління, яке забезпечує досягнення медичної та економічної ефективності.	2	2			2			

Номери та найменування розділів і тем	Всього годин	З них		Під керівництвом викладача				Звітність
		ПКВ	СР	Л	С	ПЗ	СЗК	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	11	10	1	4	6	0	0	
Тема 15. Кадрова політика організації.	4	4		2	2			
Тема 16. Кадровий менеджмент. Професійний підбір персоналу.	7	6	1	2	4			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ. АКРЕДИТАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	13	12	1	4	8	0	0	
Тема 17. Аналіз якості медичної допомоги	5	4	1	2	2			
Тема 18. Управління якістю медичної допомоги	4	4		2	2			
Тема 19. Система стандартів в оцінці якості медичної допомоги	2	2			2			
Тема 20. Акредитація та ліцензування закладів охорони здоров'я	2	2			2			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	10	8	2	2	6	0	0	
Тема 21. Основи трудового законодавства та їх реалізація в діяльності керівника медичного закладу.	5	4	1	2	2			
Тема 22. Відповідальність закладів за надання медичної допомоги. Відповідальність медичних і фармацевтичних працівників за порушення професійних обов'язків.	5	4	1		4			
Залік	2	2						2
ВСЬОГО:	90	78	12	26	48	2	0	2

Скорочення: ПКВ – під керівництвом викладача;

С – семінарське заняття;

СР – самостійна робота.

Примітка: 1 кредит ЄКТС (ECTS) – 30 год.

Л – лекція;

ПЗ – практичне заняття;

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Тема 1. Соціальна медицина та охорона здоров'я як наука. Предмет, методи, значення для практики охорони здоров'я.

Соціальна медицина та організація охорони здоров'я – наука, яка вивчає закономірності громадського здоров'я та систему його охорони. Розвиток та становлення соціальної медицини як науки, значення робіт видатних вчених, представників соціально-медичного напрямку в медицині. Визначення, мета та завдання соціальної медицини.

Методи дослідження. Поняття про системний аналіз, статистичні, демографічні, історичні, експериментальні, епідеміологічні, економічні, соціологічні методи, методи експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Значення соціальної медицини для формування охорони здоров'я.

Тема 2. Здоров'я як системна категорія – сутність, зміст і визначення

Сучасна концепція індивідуального і громадського здоров'я. Нові уявлення щодо принципів охорони здоров'я. Поняття про індивідуальне та громадське здоров'я. Методологічні підходи в визначенні концепції індивідуального і громадського здоров'я.

Індивідуальне здоров'я. Сучасний погляд та визначення. Особистісні та соціальні засади формування, збереження і передачі. Здоровий спосіб життя як шлях забезпечення особистого здоров'я.

Завдання системи управління охороною здоров'я (УОЗ), їх узгодженість з програмами ВООЗ та ЄС в формуванні та збереженні індивідуального здоров'я.

Тема 3. Демографічні проблеми України як інтегральний показник стану громадського здоров'я

Демографічні показники. Визначення. Демографічні проблеми в Україні. Причини, наслідки, завдання державної політики. Екзогенні та ендогенні фактори ризику здоров'я. Медико-соціальні аспекти демографічної кризи в Україні.

Тема 4. Професійне здоров'я військовослужбовців як основа бойової готовності Збройних Сил України

Здоров'я – фізіологічні особливості. Фактори ризику та їх вплив на здоров'я.

Концепція професійного здоров'я як головна складова в подальшому реформуванні системи військової охорони здоров'я. Взаємозв'язок професійного здоров'я та бойової готовності.

Тема 5. Основи законодавства України про охорону здоров'я.

Зміни та доповненнями до Закону України “Основи законодавства України про охорону здоров'я”(1992 р.). Закон України “Про екстрену медичну допомогу”. Наказ Міністра охорони здоров'я України “Про затвердження примірного статуту центру первинної медико-санітарної допомоги”. Екстрена та невідкладна медична допомога.

Тема 6. Страхова медицина – ринкова модель організації охорони здоров'я

Основи медичного страхування. Види медичного страхування.

Соціально-психологічні аспекти медичного страхування.

Зарубіжний та вітчизняний досвід медичного страхування. Сучасний стан медичного страхування в державі.

Тема 7. Загальна практика – сімейна медицина і її роль у реформуванні охорони здоров'я

Роль і місце лікаря загальної практики – сімейної медицини в наданні допомоги населенню закріпленої території. Моделі діяльності лікаря загальної практики – сімейної медицини. Форми і методи переходу до сімейної медицини. Забезпечення якості в роботі лікаря загальної практики – сімейної медицини.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Тема 8. Роль керівника в організації охорони здоров'я

Організація охорони здоров'я як система. Альтернативні концепції ролі керівника. Нові проблеми управління. Нові ролі керівника.

Тема 9. Заохочення персоналу

Мотивація і управління. Концепція змісту мотивації. Концепція мотивації як процесу. Мотиваційні проблеми.

Тема 10. Лідерство – основні положення для осмислення і застосування на практиці

Природа та визначення керівництва і лідерства. Лідерство і управління. Лідер і менеджер. Форми влади та впливу. Стили керівництва. Теорія МакГрегора. Лайкертові системи керівництва. “Решітка менеджменту” Блейка та Мутона. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва. Загальні підходи до вивчення лідерства.

Тема 11. Урегулювання конфліктів та ведення ділових переговорів

Важливість урегулювання конфліктів. Причини конфліктів та рівні виникнення. Урегулювання конфліктів. Ділові переговори. Урегулювання конфліктів при посередництві третьої сторони.

Тема 12. Керівництво групами та бригадами

Типи груп і бригад в організації. Модель виробничої діяльності групи. Структура групи. Групові процеси. Міжгрупові відносини.

Тема 13. Планування роботи

Підходи до планування роботи. Аналіз роботи. Планування роботи керівника. Планування роботи окремих працівників. Координація взаємопов'язаної роботи в межах підрозділу організації. Механізм координації в організаціях. Комунікація в організаціях.

Стратегічне планування та успіх організацій. Визначення цілей організацій. Цінності і цілі вищого керівництва. Характеристика цілей стратегічного планування.

Аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища організації. Визначення стратегічних альтернатив. Реалізація стратегічного плану.

Тема 14. Виробнича діяльність організацій

Організація роботи керівника з апаратом управління. Тактика ділових взаємовідносин.

Організація впровадження передового досвіду в практику закладів охорони здоров'я.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Тема 15. Кадрова політика організації

Етапи побудови кадрової політики. Типи кадрової політики і стратегії. Загальні підходи щодо діяльності з управління людськими ресурсами. Методи управління персоналом.

Тема 16. Кадровий менеджмент. Професійний підбір персоналу

Види організаційних структур управління. Оцінка ефективності роботи персоналу.

Атестація персоналу. Формування кадрового резерву. Мотиваційна система.

Типи організаційних структур. Фактори і етапи проектування організації.

Типи потреби у персоналі. Види планування потреби у персоналі. Методи аналізу професійної діяльності. Професійний підбір персоналу.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ. АКРЕДИТАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Тема 17. Аналіз якості медичної допомоги на основі експертних оцінок

Визначення якості медичної допомоги. Якість і ефективність медичної допомоги. Показники якості в охороні здоров'я. Експертиза якості в медичній практиці.

Тема 18. Управління якістю медичної допомоги

Концепція безперервного удосконалення якості. Принципи управління у реформі військової охорони здоров'я.

Державна політика України у сфері охорони здоров'я та якості надання медичної допомоги. Розвиток системи гарантій якості в медицині.

Тема 19. Система стандартів в оцінці якості медичної допомоги

Визначення та види стандартів в медицині. Розвиток процесу стандартизації в Україні. Сучасні принципи стандартизації в медицині.

Тема 20. Акредитація та ліцензування закладів охорони здоров'я

Визначення акредитації закладів охорони здоров'я. Роль акредитації в системі забезпечення якості медичної допомоги. Стандарти акредитації. Поняття ліцензування медичних закладів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ТА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 21. Основи трудового законодавства та їх реалізація в діяльності керівника медичного закладу

Трудовий договір. Сторони та зміст трудової угоди. Прийом на роботу, переведення на іншу роботу. Трудова книжка. Розірвання трудової угоди з ініціативи адміністрації та з ініціативи працівника ЗС. Робочий час. Дисципліна праці в лікувально-профілактичних установах. Порядок розгляду трудових спорів, нагляд за дотриманням законодавства про працю.

Правове регулювання заробітної платні медичних працівників. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу медичних працівників. Час відпочинку, перерва для відпочинку та харчування.

Сумісництво, суміщення та заміщення посад. Праця жінок та молоді.

Тема 22. Відповідальність закладів за надання медичної допомоги. Відповідальність медичних і фармацевтичних працівників за порушення професійних обов'язків

Відповідальність закладів охорони здоров'я за надання медичної допомоги.

Поняття та зміст медичного права. Контроль за наданням медичної допомоги в закладах охорони здоров'я. Поняття та види відповідальності в медичній сфері. Характеристика існуючої нормативно-правової бази щодо відповідальності закладів охорони здоров'я за надання медичної допомоги.

Правові основи дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності.

Відповідальність медичних і фармацевтичних працівників за порушення професійних обов'язків. Матеріальна відповідальність працівників охорони здоров'я.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Busse R. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе / R. Busse, R. B. Saltman, H. Dubois // Главный врач. – 2008. – № 8. – С. 42-58.
2. Busse, R. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе / R. Busse, R. Saltman, H. Dubois // Главный врач. – 2008. – № 9. – С. 61-72.
3. Saltman R.B. Системы социального медицинского страхования в Европе. Глава 9. Контрактные отношения и оплата услуг поставщиков медицинских услуг в системах социального медицинского страхования/ R. B. Saltman, R. Busse, J. Figueras // Глав. врач. – 2009. – № 5. – С. 74-79.
4. Арбітражний процесуальний кодекс України. (Розділи I, II, III, VIII).
5. Бадюк М.І. Проблеми упровадження системи якості медичної допомоги у закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України / М.І. Бадюк, О.О. Микита // Військова медицина України. – К., 2015. – N 1. – С. 5-10.
6. Баєва О.В. Менеджмент організацій: медичний та фармацевтичний менеджмент: навчальний посібник/ Баєва О. В. – К.: ВД «Персонал», 2009. – 336 с.
7. Баєва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: навчальний посібник. / Баєва О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 640 с.
8. Вороненко Ю.В. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / під заг. ред. Вороненка Ю.В, Москаленка В.Ф. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680 с.
9. Горачук В.В. Управління якістю медичної допомоги в закладі охорони здоров'я. – Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. – Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2012 – 212 с.
10. Громовик Б.П. Менеджмент і маркетинг у фармації./ Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р.– К.: Медицина, 2008. – 750 с.
11. Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-22022019--446-dejaki-pitannja-bezperervnogo-profesijnogo-rozvitku-likariv>. (Нормативний документ МОЗ України. Наказ від 22.02.2019 р. № 446).
12. Донабедиан А. Качество медицинской помощи: как оно может быть оценено? / А. Донабедиан // Качество медицинской помощи. Теория, практика, эволюция; Под ред. Н.О. Грехем. – 1996. – 241 с.
13. Егоршин А.П. Управление персоналом. – 2-е изд. – Н. Новгород: НИМБ. 1999. – 624 с.
14. Журавель В.И. Основы менеджмента в системе здравоохранения. - К., 1994. – 336 с.
15. Закон України від 05.10.2000 р. №2017-III «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».
16. Закон України від 1 липня 1993 року №3356-XII “Про колективні договори і угоди”.

17. Закон України від 21 вересня 1999 року №1076-XIV “Про господарську діяльність у Збройних Силах України”.

18. Закон України від 26 червня 1997 року №400/97-ВР „Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування“.

19. Законодавчі ініціативи у сфері запровадження системи загальнообов'язкового соціального медичного страхування в Україні // Главный врач. – 2008. – №1. – С. 34-39.

20. ИСО 9000-2000. Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь (взамен ИСО 9000:1993 и ИСО 8402:1994). – 40 с.

21. Кодекс законів про працю України. Статті 1-20, 221-241.

22. Кодекс України „Про адміністративні правопорушення“ від 7 грудня 1984 року №8073-X (зі змінами та доповненнями в редакції Закону України від 7 лютого 2002 року 3048-III)

23. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року .К: Преса України, 1997 – 80 с.

24. Концепція до 2020 р. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Нац. мед. акад. після диплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи; уклад.: Ю.В. Вороненко [та ін.]. – Київ, 2014. – 43 с.

25. Критерії (умови) державної акредитації лікувально-профілактичних закладів. – К.; 2007. – 142 с.

26. Крушельницька О.В. Управління персоналом: навчальний посібник. / Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. – К.: «Кондор». – 2003.

27. Кузьмін Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. - К.: Академвидав, 2007. - 464 с.

28. Медичні стандарти первинної і вторинної медичної допомоги населенню / Заг. ред. Г. Росс, О.М. Новічкова, А.В. Степаненко, Д.В. Варивончик / NICARE. – К., 2006. – 238 с.

29. Менеджмент в охороні здоров'я. Управління організаціями у сфері охорони здоров'я : конспекти лекцій для слухачів спеціальності 8.15010006 “Державне управління у сфері охорони здоров'я ”галузі знань 1501 “Державне управління” / авт. кол. : Я. Ф. Радиш, Н. О. Васюк, Л. А. Мельник. –К. : НАДУ, 2015. – 92 с.

30. Нагорна А.М. Проблема якості в охороні здоров'я: Монографія / А.М. Нагорна, А.В. Степаненко, А.М. Морозов. – «Абетка-НОВА». – 2002 р. – 384 с.

31. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Міністерством охорони здоров'я України № 38/63 від 16 лютого 2001 р. (зі змінами) «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики».

32. Наказ Міністерства праці України від 28 червня 1993 року №43 "Про затвердження Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій".

33. Наказ Національної служби посередництва і примирення від 4 травня 1999 року №37 “Про затвердження Положення про трудовий арбітраж”.

34. Новічкова О. Посібник для розробників клінічних рекомендацій/медичних стандартів (скорочений варіант) / О. Новічкова, Г. Росс, А. Степаненко. – 2007. – 71с.

35. Общепрактическая и семейная медицина. Под ред. Михаэля М., Кохина. 1997, Минск. Беларусь. – 618 с. Державна політика та економіка охорони здоров'я в Україні. Практикум. / М. Белінська, В. Григорович, Л. Жаліло та інші. За заг. ред. І. Розпутенка, І. Солоненка. – К.: Вид – во “К.І.С.” 2002. – 216 с.

36. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Ю.В. Вороненко, Н.Г. Гойда, О.З. Децик та ін. – К., 2014 р. – 42 с.

37. Основи законодавства України про охорону здоров'я (1993) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2812-12>. – Назва з екрану. – (Закон України).

38. Осовська Г. В. Менеджмент організацій: підручник. / Осовська Г.В., Осовський О. А. – К.: Кондор, 2009. – 680 с.

39. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я / За ред. Ю.В. Вороненка. - К.: «Здоров'я», 2002. – 359 с.

40. Порядок контролю якості медичної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12>. – Назва з екрану. – (Нормативний документ Міністерства охорони здоров'я України. Наказ від 28.09.2012 № 752).

41. Постанова Верховної Ради України від 23 червня 1995 року №243/95-ВР „Про затвердження Положення про матеріальну відповідальність військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі“.

42. Постанова Кабінету Міністрів України № 765 від 15 липня 1997 р «Про затвердження Порядку державної акредитації закладу охорони здоров'я» (зі змінами). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-97-%D0%BF>. – Назва з екрану. – (Закон України).

43. Постанова Кабінету Міністрів України № 819 Про взаємодію медичних служб Збройних Сил та інших військових формувань із державною системою охорони здоров'я і про створення загальнодержавної системи екстремальної медицини (16.10.95).

44. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2000 р. № 989 “Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я”.

45. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 року №245 „Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій“

46. Постанова Ради Міністрів СРСР від 4 грудня 1981 року. №1145 „Про порядок і умови суміщення професій (посад)“ (у редакції. Постанов Ради Міністрів СРСР від 19.02.87р. №222, від 01.12.87р. №1367, від 05.02.88р. №153, від 31.05.88р. №689, від 17.08.89р. №657).

47. Про внесення змін до наказу МОЗ України від 14 березня 2011 року № 142 "Про вдосконалення державної акредитації закладів охорони здоров'я".

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0031-14>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 20.12.2013 № 1116).

48. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3611-17>. – Назва з екрану. – (Закон України від 7 липня 2011 року N 3611-VI).

49. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>. – Назва з екрану. – (Закон України від 05.10.2000 р. №2017-III).

50. Про затвердження Галузевої програми стандартизації медичної допомоги на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0597282-11>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 16.09.2011 р. № 597).

51. Про затвердження Галузевої програми стандартизації медичної допомоги на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110916_597.html. – Назва з екрану. – (Нормативний документ МОЗ України. Наказ від 16.09.2011 р. № 597).

52. Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110801_454.html. – Назва з екрану. – (Нормативний документ Міністерства охорони здоров'я України. Наказ від 01.08.2011 № 454).

53. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики»){Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1105 від 27.12.2017.

54. Про затвердження Положення про Ліцензійну комісію МОЗ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0677282-12/sp:max20>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 31.08.2012 № 677).

55. Про ліцензування видів господарської діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>. – Назва з екрану. – (Закон України № 222-VIII від 02.03.2015 р.).

56. Про стандартизацію. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>. – Назва з екрану. – (Закон України від 5.06.2014 р. № 1315-VII).

57. Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2001-12/paran8>. (Нормативний документ МОЗ України. Наказ від 28.09.2012 р. №751 (зі змінами від 2018 р.)).

58. Про створення формулярної системи забезпечення лікарськими засобами закладів охорони здоров'я. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1003-09>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 22.07.2009 № 529 (зі змінами)).

59. Рекомендації Міністерства юстиції України від 15 січня 1996 року №2 "Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації".

60. Рекомендації щодо вдосконалення системи управління якістю медичної допомоги в Україні: акредитація медичних закладів. Представництво Європейської Комісії в Україні. – Київ, 2009. – 64 с.

61. Рульєв В.А., Гуткевич С.О. Менеджмент: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

62. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе // Главный врач. – 2008. – № 7. – С. 44-54.

63. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе. Глава 7. Солидарность и конкуренция в странах с системой социального медицинского страхования // Глав. врач. – 2009. – № 2. – С. 32-41.

64. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе. Глава 9. Контрактные отношения и оплата услуг поставщиков медицинских услуг в системах социального медицинского страхования // Глав. врач. – 2009. – № 6. – С. 41-49.

65. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації /За заг. ред. В.Ф. Москаленка. - К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.

66. Сумісний наказ Академії медичних наук України та Міністра охорони здоров'я України від 23.02.2001 р. № 72 "Про затвердження окремих документів з питань сімейної медицини".

67. Указ Президента України "Про Національну раду з питань охорони здоров'я населення" // Пробл. мед. науки та освіти. – 2006. – №2. – С. 8-9.

68. Хвисяк М.І. Менеджмент в охороні здоров'я: підручник. Частина 1/ За заг. ред. Хвисяка М.І., Парфьонова І.І. – Х.: ТОВ «Оберіг», 2008. – 358с.

69. Хвисяк М.І. Менеджмент в охороні здоров'я: підручник. Частина 2/ За заг. ред. Хвисяка М.І., Парфьонова І.І. – Х.: ТОВ «Оберіг», 2008. – 550 с.

70. Цивільний кодекс України.

Інформаційні ресурси

Перелік ресурсів інформаційно-телекомунікаційної мережі «Інтернет» для освоєння дисципліни:

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/a#Find> - законодавча база України;
2. <http://www.ligazakon.ua/ru/> - законодавча база України;
3. http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm - сайти наукових бібліотек України;
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> - сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
5. <http://www.library.gov.ua/> - сайт Національної медичної бібліотеки України.

6. Види та форми контролю успішності навчання

1. Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки слухачів з навчальних дисциплін, які забезпечують вивчення цієї навчальної дисципліни.

Вхідний контроль проводиться на одному з перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх навчальних дисциплін.

2. Поточний контроль проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками за усіма темами навчальної програми за формою, яку обирає викладач. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час проведення навчальних занять, виступів слухачів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.

3. Диференційований залік – це контроль знань слухачів після вивчення навчального матеріалу в обсязі, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни на підставі результатів поточного (модульного) контролю. Форма проведення диференційованого заліку (усна, письмова, комбінована, тестування тощо).

Для тих слухачів, які не склали диференційований залік, по завершенню вивчення дисципліни передбачається термін для перескладання.

7. Засоби діагностики успішності навчання

Тести, завдання для практичних занять, теми рефератів для семінарських занять, завдання для самостійної роботи, перелік питань та білети до диференційованого заліку.